

Р. М. Коваль

Луценко Іван Митрофанович

ЛУЦЕНКО Іван Митрофанович (23. 02 (07. 03). 1863, с. Кейбалівка, нині Пирятин. р-ну Полтав. обл. – 25. 03. 1919, містечко Красилів, нині місто Хмельн. обл.) – громадсько-політичний і військовий діяч, лікар-гомеопат. У С.-Петербурзі закін. природн. факультет Університету та військ.-мед. академію, де 1893 здобув ступ. д-ра медицини. Відтоді мешкав у Одесі, мав приватну лікар. практику. Від 1885 друкував у с.-петербур. ж. «Врач-гомеопат» влас. перекл. кн. Е.-А. Фарінгтона «Гомеопатическая клиническая фармакология: Курс лекцій, читанних в Ганемановской медицинской коллегии в Филадельфии» (1910 видана окремою книгою в Одесі, 1936 перевид. у Москві, 1992 – у Києві), також вміщував у наук. журналах власні статті мед. тематики. Був гол. лікарем Одес. гомеопат. лікарні, читав лекції з гомеопатії в Одес. духов. семінарії. Брав активну участь в укр. громад. русі, зокрема діяльності Одес. товариства «Просвіта». Листувався з [М. Коцюбинським](#) та *І. Нечуєм-Левицьким*; разом із письменниками [М. Вороним](#) та [І. Липою](#) створив Одес. літ. спілку, що взяла участь у виданні альманахів «З-над хмар і долин» (1903) і «Багаття» (1905; обидва – Одеса); заснував г. «Народна справа» (1906). Обстежував стан здоров'я І. Франка під час відвідин ним Одеси (1909). У 1913 очолив раду старійшин товариства «Українська хата». Під час 1-ї світової війни – полковник мед. служби рос. армії. Після Лютн. революції 1917 став товаришем (заст.) голови Укр. партії соціалістів-самостійників. Обраний чл. УЦР, Укр. ген. військ. комітету. Організатор Одес. укр. військ. ради та Гайдамац. коша, ген. хорунжий (від жовтня 1917) Вільного козацтва. Влітку 1918 передав значну частину влас. б-ки першій в Одесі укр. книгозбірні. Від грудня 1918 – голова цивіл. упр. Таврій. губ., у 1919 – командир 1-го Поділ. січового куреня. Потрапив у полон і був закатований червоноармійцями. В Одесі та Красиліві встановлено мемор. дошки Л.

Державний архів

Центр. держ. арх. вищих органів влади в Україні. Ф. 3794 с, оп. 5, спр. 404; ф. 3795 с, оп. 1, спр. 1554, арк. 1–103; ф. 3799, оп. 1, спр. 17, арк. 45–46.

Рекомендована література

1. За Державність. Матеріали до Історії Війська Українського. Зб. 2. Каліш, 1930;
2. Омелянович-Павленко М. Спогади українського командарма. К., 2002;
3. Зленко Г. Лицарі досвітніх вогнів: Тридцять три портрети діячів одеської «Просвіти» 1905–09 рр. О., 2005;
4. Музичко О. Іван Луценко (1863–1919): український націєтворець. К., 2013.

Бібліографічний опис:

Луценко Іван Митрофанович / Р. М. Коваль // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2017. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-59391>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).